

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Український гідрометеорологічний центр

**Агromетеорологічний бюлетень
по території України**

**за другу декаду жовтня 2023 р.
№ 29**

Видається з 1921 року

Київ 2023

Відповідальний за випуск
Відповідальний редактор

М.І. Кульбіда
Т.І. Адаменко

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

© Український гідрометеорологічний центр, 2023 р.

01030, Київ - 30, вул. Золотоворітська, 6-в
тел. 239 93 68

Метеорологічні умови другої декади жовтня 2023 р.

У другій декаді жовтня в Україні спостерігалися неоднорідні у часі погодні умови. Початок декади був дуже теплим, із середніми добовими температурами характерними для середини вересня, надалі, із надходженням холодного повітря з атмосферним фронтом, спостерігалось суттєве зниження температури повітря та ґрунту до нічних слабких морозів.

За рахунок значних коливань температурний режим декади у західній частині території країни виявився дещо вищим за норму, на решті території – близьким до неї.

Переміщення холодних атмосферних фронтів обумовило дощі на переважній частині території країни. У більшості областей сумарна кількість опадів за декаду виявилася близькою та дещо більшою за норму. Одночасно в окремих районах південних областей їх кількість була незначною, або було зовсім сухо.

Упродовж декади спостерігалися тумани та рясні роси.

Тривалість сонячного сяйва. Сонячного сяйва за декаду до поверхні землі надійшло від 40 на півночі до 79 годин на півдні країни.

Температура. Середня обласна температура повітря за декаду у східній половині країни виявилася близькою, на решті території на 1,2-1,8 °С вищою за норму і становила від плюс 8,1 до 12,5 °С.

Максимальна температура повітря на переважній частині території країни підвищувалася до плюс 20-24 °С у західних, Вінницькій, Одеській та Миколаївській областях до 25-27 °С.

В окремих районах Івано-Франківської (Івано-Франківськ та метеостанція Коломия), Тернопільської (Тернопіль) та Хмельницької (метеостанція Ямпіль) областей був досягнутий абсолютний максимум температури повітря другої декади жовтня за період спостережень із 1951 року.

У найхолодніші ночі мінімальна температура повітря знижувалася до мінус 2-5 °С, у Київській, Чернігівській, Сумській та Харківській областях - до мінус 6-7 °С (рис.1).

Поверхня ґрунту у найхолодніші ночі охолоджувалася до мінус 1-5 °С, місцями у північно-східних, Київській, Кіровоградській, Черкаській та Полтавській областях – до мінус 6-8 °С, у найтепліші дні вона нагрівалася від плюс 21 °С на північному сході до плюс 43 °С на півдні країни.

Упродовж 3-6 днів на всій території країни у повітрі, на ґрунті та висоті 2 см відмічалися заморозки інтенсивністю 0 °С - мінус 6 °С.

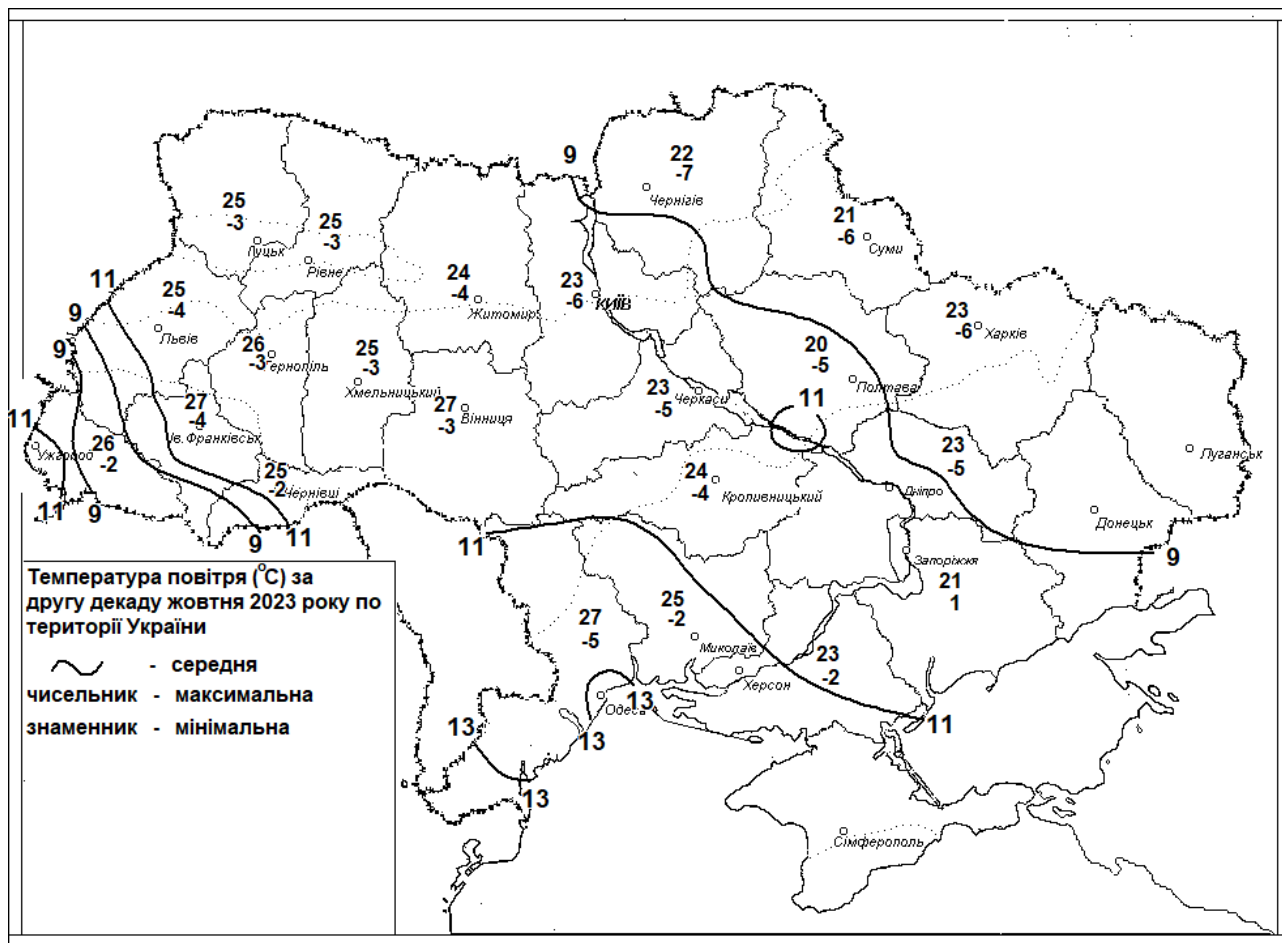

Рис.1 Температура повітря (°С) за другу декаду жовтня 2023 року по території України

Опади різної інтенсивності (від слабких і помірних до сильних), відмічалися упродовж 1-4, у Тернопільській, Рівненській та Закарпатській областях – 5-6 днів. На більшій частині території країни їх кількість за декаду склала від 133 до 285 % норми (від 20 до 37 мм). У багатьох районах західних та у Дніпропетровській областях декадна кількість опадів була близькою до норми і становила 90-131 % норми (12-22 мм), у південних та південних районах Харківської області відмічався дефіцит опадів – 38-75 % норми (5-9 мм), на півдні Одещини було зовсім сухо (рис.2).

Добовий максимум опадів в окремих районах Харківської, Дніпропетровської, Сумської, Полтавської, Кіровоградської, Черкаської, Київської, Івано-Франківської та Закарпатської областей досягав 20-41 мм (1,5 - 3,5 декадні норми).

Середня по області декадна температура ґрунту на глибині 10 см становила плюс 10-15 °С, у Сумській, Харківській та Хмельницькій областях вона знижувалася до плюс 7-9 °С.

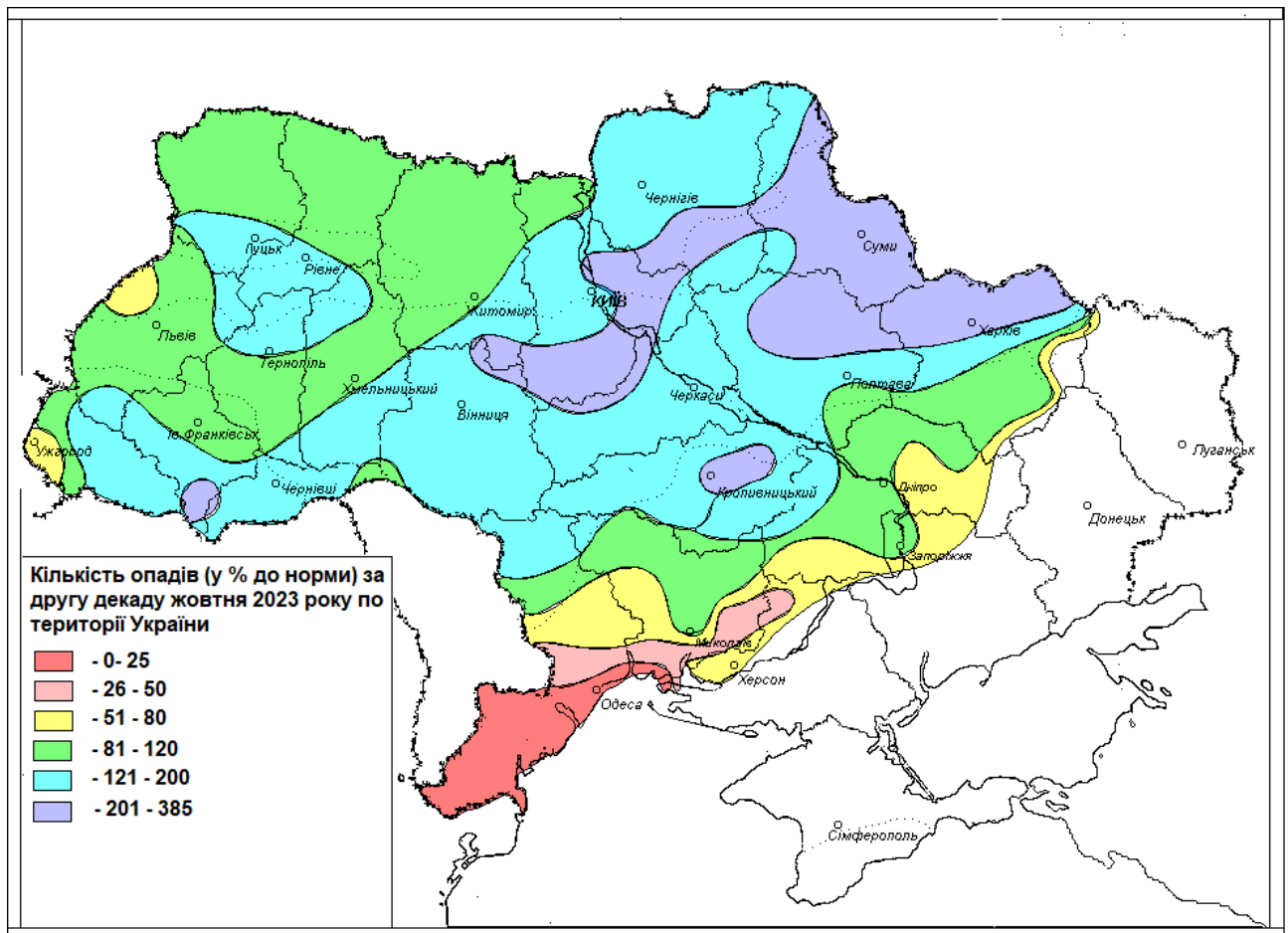

Рис.2 Кількість опадів (% до норми) за другу декаду жовтня 2023 року по території України

Відносна вологість повітря в середньому за декаду становила від 64 до 87 %. Упродовж 1-3 днів місцями у центральних та більшості південних областей у денні години відмічалось її зниження до 30 % і нижче.

Вітер. Упродовж 1-5 днів місцями по всій території країни, за виключенням Київської, Вінницької та Черкаської областей, відмічалось посилення швидкості вітру до 15-20 м/с, у горах Карпат – до 34 м/с.

Агрометеорологічні умови, зволоження ґрунту, ріст та розвиток сільськогосподарських культур

За оперативними даними стійкий перехід середніх добових температур повітря через +10 °С у бік зниження на більшій частині східних, північних та північно-східних областей відбувся у період 5-9 жовтня, що близько до середніх багаторічних дат переходу.

Упродовж другої декади жовтня суттєво змінилися агрометеорологічні умови - припинився період бездощів'я, а разом з цим і посуха на більшості площ. Вологозапаси значно поповнилися і разом із підвищеними температурами склалися сприятливі умови для утворення сходів та вегетації озимини.

Проте, у південних областях агрометеорологічні умови декади були малосприятливими як для початкового росту вже засіяних озимих культур, так і для продовження посівної компанії. У тих районах південних областей, де тривалий час не було ефективних опадів, верхні шари ґрунту залишалися зовсім сухими, утримувалася та посилювалася ґрунтова засуха, що унеможлиблювало своєчасне проростання зерна та негативно впливала на розвиток рослин. Локальні дощі у деяких районах півдня, що пройшли у середині декади, не змінили ситуацію зі зволоженням ґрунту на краще. Найгірша ситуація склалася в Одеській області, де бездощовий період склав більше 2-х місяців, посуха триває.

Теплозабезпечення. Станом на 20 жовтня суми ефективних температур повітря вище +5 °С, що накопичилися з початку вересня, були на 75-140 °С вищими середніх багаторічних показників і в розрізі агрокліматичних зон України відповідали таким показникам:

Таблиця 1

Агрокліматичні зони	Суми ефективних температур	
	Вище +5 °С	
	Середня багаторічна (за період 1991-2020 рр.)	2023 р.
Степ	395-530	535-635
Лісостеп	340-410	415-545
Полісся	340-360	445-495

*Для нормального розвитку озимих культур необхідна сума температур 200-300 °С від сходів до припинення вегетації.

Суми ефективних температур повітря вище +5 °С, що накопичилися з **1-го по 20 жовтня**, були в основному близькими або на 20-25 °С більшими за них і в розрізі агрокліматичних зон України відповідали таким показникам (табл.2):

Таблиця 2

Агрокліматичні зони	Суми ефективних температур	
	вище +5 °С	
	Середня багаторічна (за період 1991-2020 рр.)	2023 р.
Степ	100-150	120-170
Лісостеп	80-105	80-130
Полісся	80-100	100-120

* Сума ефективних температур, яка необхідна від сходів до початку кушіння, становить 67 °С.

Станом на 20 жовтня **запаси продуктивної вологи у 0-20 см шарі ґрунту під озимими культурами**, на більшості площ країни оцінювалися як достатні та оптимальні (21-30 мм продуктивної вологи і більше). На окремих площах Закарпатської та Івано-Франківської областей відмічалось перезволоження орного шару ґрунту.

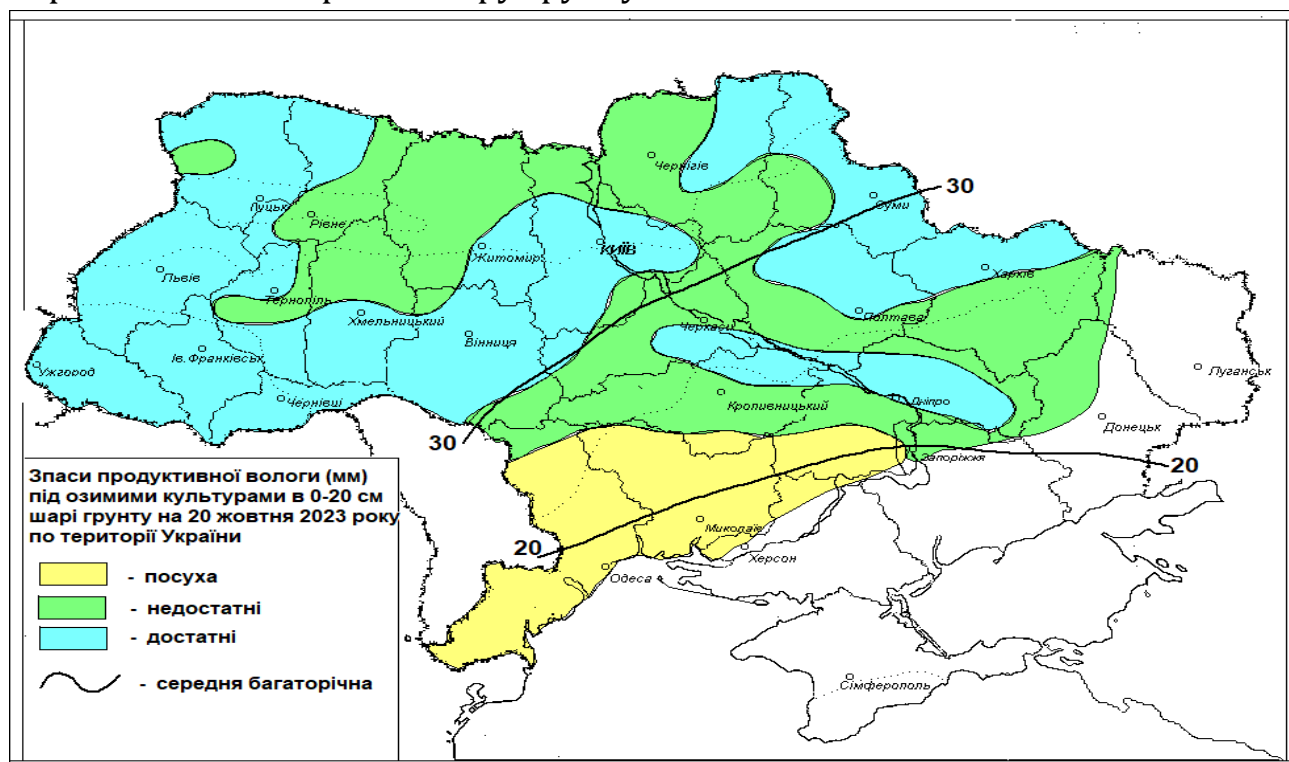

Рис.3 Зволоження орного шару ґрунту (запаси продуктивної вологи, мм) під озимими культурами станом на 20 жовтня 2023 року по території України

Недостатнє (11-20 мм продуктивної вологи) зволоження ґрунту відмічалось на більшості площ центральних, Харківської, окремих площах північних, Рівненської, Волинської, Хмельницької та Тернопільської областей. Незадовільним зволоження 0-20 см шару ґрунту (менше 10 мм продуктивної вологи) залишалось у більшості районів Миколаївської та місцями у Дніпропетровській та Кіровоградській областях. В **Одеській області орний шар ґрунту був сухий зовсім** (рис.3).

Озимі культури в залежності від строків сівби знаходилися у фазах проростання зерна, утворення сходів, 3-го листка, вузлових коренів і лише місцями початку кушіння. На багатьох площах ще тривала сівба озимини. Стан рослин, що зійшли переважно добрий та задовільний.

На окремих площах південних областей зерно озимої пшениці через дефіцит ефективних опадів та брак продуктивної вологи у верхніх шарах ґрунту не проростало тривалий час.

В **озимого ріпаку** тривало утворення листової розетки. Стан рослин, що зійшли, добрий.

Завершувалося збирання урожаю **соняшнику, кукурудзи та цукрового буряку.**

У багаторічних трав (конюшина, люцерна) відмічалось відростання отави після укосів, ріст стебла та стравлювання. Стан рослин добрий та задовільний.

Сади. Відмічалось осіннє забарвлення листя у всіх плодкових культур, тривав листопад.

Агromетeорoлoгiчний бюлeтeнь
пo тeритopії Укрaїни

№ 29
2023 рік

Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Український гідрометeорoлoгiчний центр
01030, Київ -30, вул. Золотоворітська, 6-В

Копіювання матеріалів цього видання без авторського дозволу заборонено, при використанні необхідно робити відповідні посилання.